

Lollig opvoeden

▲ Humor zou eigenlijk altijd deel uit moeten maken van de opvoeding. Foto's GPD

GEZONDHEID OPVOEDEN

Stampvoetende peuters, tegendraadse pubers: ze drijven menig ouder wel eens tot wanhoop. Maar juist wanneer het lijkt alsof er helemaal niets te lachen valt, doen grappen wonderen. "Als kinderen weten waar de grenzen liggen, heb je vaak niet meer nodig dan een grapje", zegt orthopedagoog Mariëlle Beckers. Door Mandy Pijl

Bijna elke dag begint de 6-jarige Froukje met een ochtendhumeur. 'Nououou', klinkt het geërgerd onder de dekens vandaan. Het wondermiddel tegen haar chagrijn? De grap van de nou-nouvogel. "Eigenlijk pak ik haar terug op haar eigen woorden", vertelt haar moeder Wieke Hart. "Aha, zeg ik. Het zeldzame nou-nouvogeltje is weer geland. Daarna kietel ik haar en trek aan haar tenen. Het nou-nouvogeltje berken je aan zijn aparte tenen. Dan móét ze wel lachen."

Humor zou eigenlijk altijd deel uit moeten maken van de opvoeding, vertelt orthopedagoog Mariëlle Beckers van advies- en begeleidingsbureau Buro Bloei, zelf moeder van zeven kinderen in de leeftijd van anderhalf tot 16 jaar oud. Humor biedt streun, dat merk ik zelf ook. Mijn zoon van 10 vergeet van alles, ook dat als hij uit school komt, hij eerst zijn tas moet leegmaken en ophangen. Vaak is het genoeg als ik zoiets zeg als: hé, daar ligt een tas op de grond, hoe kan dat nou? Humor brengt ontspanning, boos worden hoeft niet.

"Driftige peuters of koppige pubers: in veel gevallen zijn ze allemaal vatbaarder voor een grap dan voor straf. Als de normen en grenzen binnen het gezin tenminste duidelijk zijn. Een kind van tien maanden zul je eerst moeten leren dat het niet aan planten mag trekken, en dat lukt niet als je erbij lacht. Maar als kinderen eenmaal weten dat ze voor het eten hun handen moeten wassen, dan heb je niet meer dan een grapje nodig om ze in de richting van de kraan te bewegen."

Vanaf ongeveer 4 jaar gaan kinderen woordgrappen en moppen begrijpen. Maar ook bij jongere kinderen valt, ondanks hun nog beperkte taalbegrip, vaak wat met humor te bereiken. Beckers: "Mijn dochter van anderhalf zegt soms de bele dag nee. Als ik hetzelfde doe, en steeds maar nee

zeg, begint ze te lachen. Dat geeft lucht. Wil een peuter zijn schoenen niet aantrekken? Doe ze eens aan zijn handen. Dan komt de boodschap ook over."

Als de humor maar voor allebei leuk is, dat is belangrijk, vindt Beckers. "De scheldlijn tussen samen lachen en uirlachen is heel dun. Pubers reageren vaak humorloos, hormonaal en mopperig, maar zijn eigenlijk superleuk. Kijk maar eens hoe ze mopperend uit bed komen. Het is gewoon lachwekkend hoe ze op alles commentaar hebben. Tegelijkertijd moet je er juist niet om lachen, want dan lach je ze uit."

Lachen om hun eigen gebreken vinden alle kinderen moeilijk. Zelfspot is een mooie, maar moeilijke eigenschap. Zelfs sommige volwassenen hebben er nog moeite mee om te erkennen dat ze iets minder goed kunnen. Bovendien kun je pas echt om jezelf lachen als je zeker bent van wat je wél goed kunt. Dat inzicht hebben kinderen meestal nog niet."

Overigens is Beckers ervan overtuigd dat de meeste ouders humor gebruiken zonder zich daarvan bewust te zijn. "Ook ouders die misschien niet direct als lolbroek te boek staan. Gelukkig maar, want grappen die je geforceerd moet maken, zijn vaak helemaal niet leuk." Het is ook een kwestie van smaak, vindt Beckers. "Mijn man vindt zichzelf erg grappig, maar is als wetenschapper wel erg rationeel ingesteld. Zijn grappjes begrijp ik niet altijd. Onze zoons lijken op hem. Zij liggen vaak wel in een deuk. Als je humor overeenkomt met die van je kind, kan blijkbaar iedereen grappig zijn."

Zo valt er echt wat te lachen

- Lach met en niet om het kind.
- Maak grappen op zijn niveau.
- Sarcasme en ironie snapt een kind meestal pas vanaf de puberleeftijd. Laat het achterwege.